

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Zaaknummer 6008737

Hogeschool Windesheim

Postbus 10090
8000 GB ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
07.12.2020	2020/0315357	3		

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte [REDACTED],

De [REDACTED] van het adviesbureau Ruimte voor advies B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 13 november 2020² ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege renovatie van gebouwen B en C van Hogeschool Windesheim in Zwolle. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen⁴ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op renovatie van gebouwen B en C van Hogeschool Windesheim in Zwolle.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁶. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soort te voorkomen.

Deze ontheffing treedt in werking op 1 januari 2020 en is geldig tot en met 1 januari 2023.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 13 november 2020 en het bijbehorende stuk te weten 'Activiteitenplan huismus en gewone dwergvleermuis, Hogeschool Windesheim gebouw B en C te Zwolle (v 2.0, 5 oktober 2020)'.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2020/0283175

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷.

De verschuldigde leges zijn:

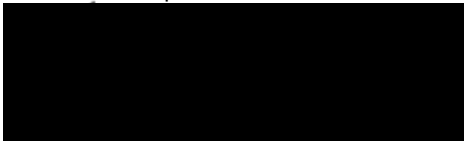
Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 3.025,00
Totaal leges		€ 3.025,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-003747 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Bijlagen:

Bijlage 1
Bijlage 2
Bijlage 3

Voorschriften
Overwegingen bij het besluit
Activiteitenplan huismus en gewone dwergvleermuis, Hogeschool Windesheim gebouw B en C te Zwolle

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle
- Ruimte voor advies B.V., [REDACTED], Postbus 1799, 3600BT Maarssen.

⁷ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent. Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0315357). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0315357).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

5. Ontheffinghouder houdt bij de planning van de werkzaamheden (zoals ongeschikt maken) rekening met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperioden van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Dit zijn globaal:
 - a. de voortplantingsperiode van maart tot en met augustus en de winterperiode van december tot en met februari (met aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) van de huismus;
 - b. de voortplantingsperiode van half mei tot augustus en de overwinteringsperiode van november tot en met maart van de gewone dwergvleermuis.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

6. Drie tot vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden worden nesten en rustplaatsen van de huismus en gewone dwergvleermuis ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken wordt niet in de broedperiode of andere gevoelige perioden uitgevoerd. Ontheffinghouder sluit alle toegangsoeningen af met purschuim, doeken, dubbeltjesgaas (bij huismussen) en/of exclusion flaps (bij vleermuizen). Alle potentiële openingen worden afgesloten, waarbij dieren, indien nodig, nog de gelegenheid hebben de verblijfplaatsen te verlaten. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een deskundig ecooloog op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis. In het logboek wordt aangetekend hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.
7. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd naar aanwezigheid vleermuizen met behulp van een batdetector. Deze controle wordt 3 tot 5 na het ongeschikt maken, uitgevoerd door de ecologisch deskundige, onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen ($> 10^{\circ}\text{C}$, weinig wind en maximaal motregen). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan worden extra maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure zal herhaald worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De renovatiewerkzaamheden starten pas als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.

Huisumus

8. Begin mei 2020 zijn zes nestkasten (type NK MU 08, Vivara Pro) opgehangen aan gebouw F op de locaties als weergegeven in bijlage 3, pagina 12. De tijdelijke kasten blijven tenminste hangen tot nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. De tijdelijke huismussenkasten worden alleen buiten de kwetsbare periode van de huismus verwijderd. In het logboek wordt aangetekend hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.
9. In de gerenoveerde panden zorgt ontheffinghouder (tijdens de renovatie) voor duurzame permanente inbouwvoorzieningen voor de huismus. Het ontwerp en de locatie hiervan wordt 4 weken voor de start van de renovatiewerkzaamheden ter goedkeuring voorgelegd aan bevoegd gezag via het meldpunt. De inbouwvoorzieningen worden volgens dit goedgekeurde ontwerp uitgevoerd.

Vleermuizen

10. Voor 15 mei 2020 worden permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd binnen 100 meter van de huidige verblijfplaatsen. Ontheffinghouder heeft aan de gevels van gebouw S van Hogeschool Windesheim 40 open stootvoegen gecreëerd zoals weergegeven in bijlage 3 (activiteitenplan, pagina 12). De openingen voldoen minimaal aan het volgende:
 - geven toegang tot de niet geïsoleerde spouw;
 - hebben een breedte van 2-2,5 centimeter en de hoogte van een baksteen;
 - bevinden zich minimaal 50 centimeter onder de dakrand en meer dan 3 meter boven de grond of boven een dakoppervlak;
 - zijn verdeeld over de gevels gecreëerd om variatie in windrichtingen te krijgen;
 - hebben een onderlinge afstand (tussen openingen) van minimaal 2 meter en de afstand tot gebouwhoeken bedraagt minimaal 1 meter;
 - hebben een vrije aanvlieg/uitvalroute;
 - zijn vrij van (licht)verstoring.

Overige zaken

11. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis.
12. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locatie van de permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	7
A1	Bevoegdheid	7
	A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	7
A2	Procedure	7
	A2.1 Overeenstemming andere provincie	7
	A2.2 Adviesverzoek aan gemeente	7
A3	Toetsingskader soorten	7
	A3.1 Wettelijke regels	7
	A3.2 Provinciaal beleid	7
	A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	7
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	8
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	8
	B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	8
	B1.2 Doel van het project	9
	B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
	B1.4 Periode	9
	B1.5 Onderliggende documenten	9
	B1.6 Aanvullende gegevens	9
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	10
C1	Inhoudelijke beoordeling	10
	C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	10
	C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	10
	C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing	12
	C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	12
	C1.5 Wettelijk belang van het project	12
	C1.6 Toetsing aan overige vereisten	12
	C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden	12
D	Slotconclusie	13

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁴ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soort geniet daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Hogeschool Windesheim is voornemens om gebouw B en C op Hogeschool Windesheim te renoveren. Het plangebied ligt aan de zuidwestelijke rand van de stad Zwolle en is gelegen naast het spoor. Het B- en C-gebouw zijn aan elkaar verbonden, waarbij het B-gebouw grofweg het zuidelijke deel en het C-gebouw het noordelijke deel van het gebouw uitmaakt. De muren zijn bakstenen muren met open stootvoegen en een niet geïsoleerde luchtsponw. Het gebouw heeft een plat dak met grind en bestaat voor het grootste gedeelte uit drie verdiepingen. Een deel van het B-gebouw is één verdieping hoog. Over de dakranden zijn metalen daklijsten bevestigd. Daarnaast zijn er op sommige delen gevelplaten bevestigd boven de ramen van de bovenste verdieping. De kozijnen van de ramen zijn voorzien van metalen lijsten om de sponw te scheiden van het kozijn.

De werkzaamheden bestaan uit het aanleggen van een ventilatiesysteem en het isoleren van het gebouw. Dit wordt gedaan aan de buitenkant van de bebouwing door het plaatsen van voorzetgevels met daarin de ventilatiebuizen, waarbij ook alle bestaande kozijnen vervangen worden. De werkzaamheden starten in mei/juni 2021.

¹⁴ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

Figuur 1 – Plangebied met gebouw B en C Hogeschool Windesheim

B1.2 Doel van het project

Hogeschool Windesheim is voornemens om gebouw B en C op Hogeschool Windesheim te renoveren om het gebouw energiezuiniger te maken en een ventilatiesysteem aan te leggen.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor huismuis en gewone dwergvleermuis van het verbod om nesten, voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen^{15,16} en om gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren¹⁷.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 1 januari 2023.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- K. Wegerif, Ruimte voor Advies BV, 17 oktober 2019. Ecologische quickscan Hogeschool Windesheim te Zwolle;
- K. Wegerif, Ruimte voor Advies BV, 28 september 2020 (versie2). Fauna-onderzoek Hogeschool Windesheim gebouw B en C te Zwolle;
- K. Wegerif, Ruimte voor Advies BV, 5 oktober 2020 (versie2). Activiteitenplan huismuis en gewone dwergvleermuis, Hogeschool Windesheim gebouw B en C te Zwolle.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 13 november 2020 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

¹⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, vijfde lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, tweede lid Wnb

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Fauna-onderzoek Hogeschool Windesheim gebouw B en C te Zwolle' en in het Activiteitenplan (onze bijlage 3) wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op het volgende.:

In oktober 2019 is een ecologische quickscan uitgevoerd om mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in kaart te brengen. Daaruit bleek dat deelgebouw B niet geschikt is als verblijfplaats voor beschermde soorten. Tijdens de veldbezoeken zijn ook geen sporen, nesten of invliegers in dit gedeelte waargenomen. In de quickscan is deelgebouw C wel als potentieel geschikt beoordeeld en dan als verblijfplaats voor vleermuizen, gierwaluw en/of huismus. Het nader onderzoek heeft zich gericht op deze soorten in deelgebouw C.

In beide gebouwen zijn geen verblijfplaatsen van gierwaluwen waargenomen. Wel zijn gierwaluwen hoogvliegend waargenomen en invliegend in gebouw F. Ook zijn er waarschijnlijk verblijfplaatsen in de woonwijk erachter.

Van de huismus werd één geschikte nestlocatie waargenomen. Deze zit bij de aanhechting van het gebouw en de brug tussen gebouw C en gebouw D. Tijdens het veldbezoek werd dan ook op deze locatie een invliegende vrouwtjes mus waargenomen en is nestmateriaal geconstateerd op beide hoeken. Het is niet exact zeker of de huismussen deze plaatsen gebruiken als vaste nestplaats. Veiligheidshalve wordt er vanuit gegaan van wel. De overige delen van het gebouw zijn ongeschikt voor huismussen door het ontbreken van geschikte openingen en het ontbreken van een pannendak.

Bij het vleermuisonderzoek is vastgesteld dat het plangebied een functie heeft voor de gewone dwergvleermuis als verblijfplaats. In gebouw C zijn een zomerverblijfplaats en 3 paarverblijfplaatsen aanwezig van enkele mannetjes. De verblijfplaatsen bevinden zich in de luchtspouw en zijn tevens geschikt als winterverblijfplaats. De verblijfplaatsen bevinden zich in de oostelijke gevel, de middelste gevel ten noorden van de brug tussen het C- en D-gebouw. De verblijfplaats is toegankelijk via open stootvoegen en ruimtes onder de vensterbanken.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen gierwaluw, huismus en/of vleermuizen aanwezig zijn.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaat 1 nest van de huismus en 1 zomerverblijfplaats en 3 paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. De verblijfplaatsen van vleermuizen worden hoogstwaarschijnlijk ook in milde winters gebruikt. Alle verblijfplaatsen bevinden zich in het gedeelte C van het gebouw (zie Activiteitenplan, pagina 4).

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan (pagina 7 t/m 19), zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op beide soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Ongeschikt maken buiten de kwetsbare perioden;
- Aanbieden tijdelijke en permanente vervangende voorzieningen voor beide soorten.

Huisumus

U neemt tijdelijke en permanente maatregelen. In de eerste helft van mei 2020 zijn aan gebouw-F op de campus zes nestkasten voor huismus(type NK MU 08 van Vivara Pro) opgehangen op geschikte locaties binnen 100 meter van de bestaande nestplaatsen. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de voorgeschreven gewenningstermijn van 3 maanden. Hierdoor hebben de mussen ruim de tijd gekregen om een alternatieve verblijfplaats te vinden voor het aankomende broedseizoen. De nestkasten zijn uitsluitend geschikt als tijdelijke voorzieningen.

U zorgt voor duurzame, permanente voorzieningen die in een gebouw geïntegreerd worden. De exacte uitwerking (locatie, type) voor de realisatie van de permanente verblijfplaatsen is nog niet bekend. Er worden minimaal 4 geschikte nestruimtes binnen een straal van 100-200 meter van de bestaande nestlocaties gerealiseerd. Deze nestruimtes worden bouwkundig geïntegreerd in de constructie en voldoen aan het gestelde genoemd in paragraaf 3.2 van het Kennisdocument Huismus. De gedetailleerde uitwerking voor de realisatie van de verblijfplaatsen wordt afgestemd tussen de begeleidende ecoloog en de aannemer. Wanneer deze bekend is wordt dit ter instemming voorgelegd aan het bevoegd gezag.

Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van huismus wordt gerealiseerd door de openingen in de brug dicht te zetten. Het dichtzetten van de openingen wordt gedaan door middel van purschuim. Ook worden andere openingen die kunnen dienen als verblijfplaats voor huismussen en binnen de invloedssfeer zijn van de werkzaamheden dichtgezet. Hierbij wordt ter plaatse met een deskundige ecoloog ook bekeken of dit geen verblijfplaatsen/openingen van vleermuizen betreft. In de uitvoering wordt hiermee rekening gehouden.

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de huismus is de laatste jaren stabiel gebleven. Doordat er in dit project meer gecompenseerd wordt dan er aan verblijfplaatsen zijn waargenomen en er voorzien wordt in een duurzame oplossing door de voorzieningen in te bouwen, wordt er gezorgd voor meer en geschikte(re) verblijfplaats(en) dan in de huidige situatie. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de huismus niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat door de genomen maatregelen te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Gewone dwergvleermuis

U realiseert direct permanente verblijfplaatsen op 100-200 meter van de huidige verblijfplaatsen. In de eerste helft van mei 2020 zijn aan de gevels van gebouw S op de campus open stootvoegen gecreëerd. Het S-gebouw beschikt over een niet geïsoleerde spouwmuur die voorheen ontoegankelijk was voor vleermuizen door het ontbreken van open stootvoegen en gebrek aan andere openingen. De gecreëerde open stootvoegen hebben een breedte van 2-2,5 centimeter en de hoogte van een baksteen. De openingen bevinden zich minimaal 50 centimeter onder de dakrand en in veruit de meeste gevallen (ruim) meer dan 3 meter boven de grond of lager dakoppervlak en hebben een vrije aanvlieg/uitvalroute. Ze zijn verdeeld over de gevels gecreëerd om variatie in windrichtingen te krijgen. De afstand tussen openingen onderling bedraagt minimaal 2 meter en de afstand tot gebouwhoeken bedraagt minimaal 1 meter, dit alles om onaangename effecten op microklimaat te voorkomen. Op 15 juli 2020 zijn enkele reeds opengemaakte voegen verbreed omdat uit controle door de ecoloog bleek dat deze mogelijk niet breed genoeg waren. Door het realiseren van de alternatieve voorzieningen voor 15 mei hebben de vleermuizen ruim genoeg tijd (> 3 maanden) in het actieve seizoen om de voorzieningen te vinden en te inspecteren voor het gebruik. Door in de bekende omgeving voorzieningen in te bouwen is de kans dat de vleermuizen deze permanente voorzieningen vinden en gaan gebruiken groot.

U maakt de verblijfplaatsen in gebouw C ongeschikt in april/mei 2021. Bij het ongeschikt maken worden alle aanwezige spleten en openingen dicht gezet met een combinatie van exclusion flaps. Het ongeschikt maken wordt uitsluitend uitgevoerd als de avond temperaturen hoger zijn dan 10 graden Celsius. Als het buiten te koud is worden vleermuizen erg kwetsbaar. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen. Aanvullend is tussen het ongeschikt maken en de renovatiewerkzaamheden een controle noodzakelijk plaats om te controleren of de gewone dwergvleermuis daadwerkelijk de verblijfplaatsen hebben verlaten. Afhankelijk van de weersomstandigheden wordt door een vleermuisdeskundige bepaald of een avond of ochtendronde wordt uitgevoerd. Indien alsnog vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen worden, zullen aanvullende maatregelen moeten getroffen worden om het pand verder ongeschikt te maken en zal opnieuw een ochtend of avondcontrole uitgevoerd worden. Indien geen verblijfplaatsen worden aangetroffen kan gestart worden met de werkzaamheden.

Staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is recent als 'onbekend' beoordeeld. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gewone dwergvleermuis niet in het geding, voor alle functies worden geschikte alternatieven aangeboden. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat door de genomen maatregelen te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van renovatie van Windesheim in Zwolle leiden tot het beschadigen en vernielen van nestplaatsen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de huismus en gewone dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 en artikel 3.5 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om gewone dwergvleermuis te storen. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen en het gebruiken van bouwlampen (of ander licht) wordt rekening gehouden met de gewone dwergvleermuis. Daarom is geen sprake van het storen van deze soort. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat er geen andere bevredigende oplossing is, in de aanvraag zijn alternatieven afdoende afgewogen.

Het project is locatie specifiek. Voor het project zijn verschillende inrichtingswijzen onderzocht. Er is gekozen voor een inrichting waarbij de bestaande bebouwing kan worden behouden. Er wordt voortijdig voorzien wordt in tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor beide aanwezige soorten. Een alternatieve werkwijze is niet mogelijk. Passende alternatieve werkwijzen, waarbij geen verblijfplaatsen verloren gaan, zijn niet voorhanden. Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. De gebouwen B en C zijn op dit moment niet geïsoleerd en hebben slechte tot geen ventilatie. Na de werkzaamheden zullen de gebouwen een beter leefklimaat bieden voor de studenten en werknemers van de Hogeschool. Dit is in het belang van de volksgezondheid. Door te isoleren zal er minder gestookt hoeven te worden en derhalve minder uitstoot van CO₂ zijn. Dit draagt bij aan de doelen van het Klimaatakkoord en is van groot openbaar belang.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁸ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Tijdens de werkzaamheden kan lichtverstoring optreden op vleermuizen door het gebruik van bouwlampen tijdens de nachtelijke uren. Wanneer het onvermijdelijk is om in de avond- en vroege morgenuren te werken dan worden extra maatregelen getroffen om verstoring door verlichting te voorkomen. De kans op verstoring treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren in de actieve periode van vleermuizen (globaal april -november). Er wordt in die gevallen gezorgd dat amberkleurige verlichting of afscherming wordt gebruikt en dat er geen verlichting direct gericht wordt op de tijdelijke voorzieningen en op boomkronen in de omgeving van de bebouwing tijdens de nachtelijke uren. Door deze maatregelen wordt verstoring van vleermuizen voorkomen. Doet u dit niet, dan heeft u een aanvulling op deze ontheffing nodig voor het verbod op verstoring.

¹⁸ Art. 1.10, derde lid Wnb

¹⁹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten en verblijfplaatsen van huismus en gewone dwergvleermuis te vernietigen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

BIJLAGE 3 - ACTIVITEITENPLAN